הִלְכוֹת לוּלָב סִימָן תרנה

תרנה וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א טור בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ תתמז), וְהַגָּהוֹת אָשֵׁרִי פֶּרֶק ד׳ דְּסֻכָּה, (סי׳ א) וְהַמַּרְדְּכַי בְּפֶרֶק ג׳ דְּסֻכָּה (סי׳ תשמז).

א [א]גּוֹי שֶׁהֵבִיא לוּלָב לְיִשְׂרָאֵל מִחוּץ לַתְּחוּם, (א) מֻתָּר לִטְּלוֹ אֲפִלּוּ מִי שֶׁהוּבָא (ב) בִּשְׁבִילוֹ. הַגָּה: (ג) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקפ״ו סָעִיף כ״א וְכ״ב וְסִימָן ש״ז סָעִיף (ג׳) [ה׳], אִם מֻתָּר לוֹמַר (ה׳) [א] לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים לֵילֵךְ אַחֲרָיו, אוֹ לְחַלֵּל יוֹם טוֹב בִּשְׁבִילוֹ:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] **לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב, וּבְשׁוּ״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּתַב יָד (ח״ב סי׳ י) כָּתַב עֲרָבָה שֶׁנִּקְצְצָה בְּיוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג אָסוּר לְטַלְטְלָהּ וּלְהַנִּיחָהּ בַּלּוּלָב בּוֹ בַּיּוֹם, וְלֹא דָּמֵי לְלוּלָב שֶׁהוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם כוּ׳ דְּהָתָם לָאו מֻקְצָה הוּא דַּחֲזִי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר רַק שֶׁהוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם אָסוּר בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָאָה וּמִצְוֹת לָאו לְהָנוֹת נִתְּנוּ, אֲבָל נִתְלַשׁ מִמְּחֻבָּר שֶׁאָסוּר לַכֹּל וּמֻקְצָה גָּמוּר הוּא לְטַלְטֵל הֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם מִצְוָה בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה כוּ׳ עַיֵּן שָׁם. וְשָׁם בַּשְּׁאֵלָה אִיתָא לְהִסְתַּפֵּק אִם תִּמְצָא לוֹמַר אָסוּר אִם חָל יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת אִם מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב הַשֵּׁנִי וְאֵין שָׁם סִיּוּם הַתְּשׁוּבָה מַה דַּעְתּוֹ בָּזֶה, וְהִנֵּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם כָּתַב דְּנִתְלְשָׁה בָּרִאשׁוֹן מֻתָּר בַּשֵּׁנִי, אַךְ נִרְאֶה דְּהַיְנוּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּחֹל אֲבָל בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן [שֶׁחָל] בְּשַׁבָּת אָסוּר דְּהָא קַיְמָא לָן בְּסִימָן תקי״ג (ס״ה) לְעִנְיַן בֵּיצָה דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הַסְּמוּכִים נוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה וְהוּא הַדִּין כָּאן, אַךְ אִם נִתְלְשָׁה בְּשַׁבָּת, וְיוֹם טוֹב יוֹם רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי מֻתָּר בַּשֵּׁנִי כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהַגָּ״ה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּדְבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רכ״ט דְּמַתִּיר בְּלוּלָב שֶׁהוּבָא מִחוּץ לַתְּחוּם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וּבְצִוּוּי הַיִּשְׂרָאֵל שֶׁיִּשְׂרָאֵל אַחֵר יוּכַל לִטְּלוֹ אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם לוּלָבִים אֲחֵרִים עַיֵּן שָׁם, וּמַשְׁמַע דִּלְיִשְׂרָאֵל זֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לוּלָבִים אֲחֵרִים עַל כָּל פָּנִים בְּכִי הַאי גַּוְנָא שֶׁבָּא בִּשְׁבִילוֹ וּבְצִוּוּיוֹ:

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ה׳) **לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים.** הַסְכָּמַת הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן מֻתָּר לוֹמַר לְעוֹבֵד גִּלּוּלִים לְהָבִיא לוּלָב וְאֶתְרוֹג חוּץ לַתְּחוּם וְכֵן הַמִּנְהָג בִּמְדִינָה זוֹ לִשְׁלֹחַ אַחֵר אֶתְרוֹג בְּיוֹם טוֹב. וּמִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת אֵין לִשְׁלֹחַ בִּשְׁבִיל יוֹם טוֹב שֶׁאַחֲרָיו, עַיֵּן טַ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם. וְכָתַב הָרַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א) סִימָן (רצ״ו) [רצ״ז] עֲרָבָה שֶׁנִּתְלְשָׁה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר לְטַלְטְלָהּ אֲפִלּוּ אֵין לוֹ אַחֶרֶת לָצֵאת בָּהּ דְּמֻקְצָה הִיא וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְנִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אָסוּר לְטַלְטְלָהּ אַךְ אִם נִתְלַשׁ בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתָּר בַּשֵּׁנִי לְכֻלֵּי עָלְמָא עַיֵּן שָׁם. וּמַהֲרַשְׁדַּ״ם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן כ״ב חוֹלֵק עַל הָרַשְׁבָּ״א וּמַתִּיר עַיֵּן שָׁם. וּמַהַרְחָ״א בְּסֵפֶר עֵץ הַחַיִּים דָּחָה דְּבָרָיו וְכָתַב לֶאֱסֹר כְּדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **מֻתָּר לִטְּלוֹ וְכוּ׳.** וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְטַלְטְלוֹ חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת אִם הָעִיר אֵין בָּהּ עֵרוּב, וְצָרִיךְ לֵילֵךְ לַמָּקוֹם שֶׁהִנִּיחַ שָׁם הָעַכּוּ״ם וְלִטְּלוֹ שָׁם, וּבַיִת אֲפִלּוּ גָּדוֹל נֶחְשָׁב כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וּבִשְׁבִיל זָקֵן אוֹ חוֹלֶה שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לֵילֵךְ יֹאמַר לְעַכּוּ״ם לְהוֹלִיךְ אֶצְלָם, אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם עֵרוּב יָכוֹל לְטַלְטְלוֹ בְּכָל הָעִיר, רַק חוּץ לִמְקוֹם הָעֵרוּב אֵינוֹ רַשַּׁאי לְטַלְטְלוֹ [אַחֲרוֹנִים]: (ב) **בִּשְׁבִילוֹ.** בֵּין בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וּבֵין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי וַאֲפִלּוּ בָּא בְּצִוּוּיוֹ [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״א)]: (ג) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקפ״ו סָעִיף כ״א [וְכ״ב] וְסִימָן ש״ז וְכוּ׳.** הַיְנוּ דִּבְסִימָן ש״ז מֵבִיא הַמְחַבֵּר גַּם דַּעַת הָאוֹסֵר שְׁבוּת דִּשְׁבוּת בִּמְקוֹם מִצְוָה, אָכֵן בְּסִימָן תקפ״ו סָעִיף כ״א סָתַם לְהָקֵל בָּזֶה וְלֹא הֵבִיא כְּלָל דַּעַת הָאוֹסֵר, וּלְפִי זֶה מֻתָּר אַף לְכַתְּחִלָּה (ה׳) לוֹמַר לְנָכְרִי בְּיוֹם טוֹב (ג) לְהָבִיא לוּלָב מִחוּץ לַתְּחוּם, וּמַה שֶּׁכָּתַב מִתְּחִלָּה נָכְרִי שֶׁהֵבִיא וְכוּ׳, הַיְנוּ דְּבָזֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ הֵבִיא מִחוּץ לַתְּחוּם שֶׁל שְׁנֵים עָשָׂר מִיל, דִּלְכַמָּה פּוֹסְקִים הוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאִם כֵּן אָסוּר לְכַתְּחִלָּה לוֹמַר לְעַכּוּ״ם לְהָבִיא אֲפִלּוּ בִּמְקוֹם מִצְוָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הֵבִיא מֻתָּר לִטְּלוֹ וְלָצֵאת בּוֹ, וְהַיְנוּ אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ, וְהַטַּעַם דְּכֵיוָן דִּבְטִלְטוּל מֻתָּר לַכֹּל, מִמֵּילָא מֻתָּר גַּם לָצֵאת בּוֹ, דְּלֹא אָסוּר אֶלָּא לַהֲנוֹת מִמֶּנּוּ וּמִצְוָה לֹא מִקְּרֵי הֲנָאָה. וּמִכָּל מָקוֹם בִּשְׁעַת הַדְּחָק שֶׁאֵין מָצוּי בָּעִיר לוּלָב אַחֵר לָצֵאת בּוֹ, הִסְכִּימוּ אַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לְהָקֵל לוֹמַר לְעַכּוּ״ם לְהָבִיא אֲפִלּוּ חוּץ לִשְׁנֵים עָשָׂר מִיל כְּדֵי לְקַיֵּם הַמִּצְוַת עֲשֵׂה דְּלוּלָב, וְהִנֵּה כָּל זֶה דַּוְקָא אִם יוּכַל לַחֲזֹר בּוֹ בַּיּוֹם וִיקַיֵּם מִצְוָה תֵּכֶף, אֲבָל לְשָׁלְחוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁיָּבוֹא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי (ג) אָסוּר לְשָׁלְחוֹ (ד) חוּץ לִשְׁנֵים עָשָׂר מִיל. וְדַע עוֹד דְּדַוְקָא בְּמִחוּץ לַתְּחוּם שֶׁאֵין עָלָיו אִסּוּר טִלְטוּל וְכַנַּ״ל, אֲבָל עֲרָבָה שֶׁנִּתְלְשָׁה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן וּבֵין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר לְטַלְטְלָהּ אֲפִלּוּ אֵין לוֹ אַחֶרֶת לָצֵאת בָּהּ, דְּמֻקְצָה הִיא, דִּשְׁבוּת אֲפִלּוּ בִּמְקוֹם מִצְוָה אָסְרוּ, אָכֵן אִם נִתְלְשָׁה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתֶּרֶת בַּשֵּׁנִי, אִם לֹא כְּשֶׁחָל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת דְּאָז אָסוּר לָצֵאת בָּהּ גַּם בְּיוֹם רִאשׁוֹן, כִּדְקַיְמָא לָן בְּסִימָן תקי״ג (ס״ה) לְעִנְיַן בֵּיצָה דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הַסְּמוּכִין, נוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה [שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (שם)]. וְאִם אֵין לַחֲבֵרוֹ לוּלָב וְהוּא חוּץ לַתְּחוּם, אִם אֵין לוֹ מָעוֹת לִקְנוֹת לְעַצְמוֹ מֻתָּר לָזֶה לְשָׁלְחוֹ, אֲבָל אִם יֵשׁ בִּיכָלְתּוֹ לִקְנוֹת וּפָשַׁע וְלֹא קָנָה אֵין אוֹמְרִים לְאָדָם (ה) חֲטָא בִּשְׁבִיל שֶׁיִּזְכֶּה חֲבֵרְךָ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה׳) **וְאִם הוּא סָפֵק אִם יַשִּׂיגוֹ שָׁם עַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם** (כלל קמח סעי׳ יח) **דְּאָסוּר לִשְׁלֹחַ** כֵּיוָן דְּעוֹשֶׂה בְּוַדַּאי אִסּוּר דְּרַבָּנָן אַף עַל גַּב דְּאֶפְשָׁר שֶׁיְּקַיֵּם מִצְוָה דְּאוֹרַיְתָא אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **אָמְנָם הַמְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״ג) **יִרְאֶה דְּדַעְתּוֹ לְעִקָּר דְּבִשְׁבִיל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן מֻתָּר אַךְ בִּשְׁבִיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית מֵאִיר** (ד״ה כתב המ״א) **עַיֵּן שָׁם:** (ג) **וְאִם חָל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּשַׁבָּת אִם מֻתָּר לוֹמַר לְנָכְרִי בְּשַׁבָּת לֵילֵךְ מִחוּץ לַתְּחוּם לְהָבִיא לוּלָב בִּשְׁבִיל מָחָר שֶׁהוּא יוֹם טוֹב שֵׁנִי יֵשׁ דַּעוֹת בֵּין אַחֲרוֹנִים יֵשׁ מְקִלִּין וְיֵשׁ מַחְמִירִין** [עַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסימן) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (הל׳ לולב דין עכו״ם ס״א) וְחַיֵּי אָדָם (שם) וּבֵית מֵאִיר (שם)]. **וְדַע דִּלְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְנוּ בְּסִימָן שמ״ה** (בה״ל ד״ה וי״א) דְּיֵשׁ כַּמָּה גְּדוֹלֵי רִאשׁוֹנִים דְּסָבְרִי דְּאַף בַּזְּמַן הַזֶּה יֵשׁ רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְתָא **נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַמְקִלִּין יוֹתֵר טוֹב לוֹמַר לְעַכּוּ״ם שֶׁלֹּא יוֹצִיא הַלּוּלָב מֵאוֹתוֹ מָקוֹם בְּשַׁבָּת** וּכְדַעַת הַבַּ״ח (ס״א): (ג) כֵּיוָן דִּבְיוֹם טוֹב שֵׁנִי הוּא רַק מִצְוָה דְּרַבָּנָן וְחוּץ לִשְׁנֵים עָשָׂר מִיל לְכַמָּה רִאשׁוֹנִים הוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְיִשְׂרָאֵל וְשַׁיָּךְ בָּזֶה אֲמִירָה לְעַכּוּ״ם שְׁבוּת, וְיוֹתֵר טוֹב לִדְחוֹת הַמִּצְוָה דְּרַבָּנָן בְּשֵׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה מִלַּעֲבֹר בְּיָדַיִם עַל אִסּוּר שְׁבוּת: (ד) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם), וְכֵן מַשְׁמַע מֵחַיֵּי אָדָם (שם). **וְדַע דְּאִם חָל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן בְּיוֹם רִאשׁוֹן אִם מֻתָּר לִשְׁלֹחַ בְּשַׁבָּת חוּץ לִשְׁנֵים עָשָׂר מִיל לְהֲבִיאוֹ לְמָחָר מַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם וְדֶרֶךְ הַחַיִּים** (שם) **וּבֵית מֵאִיר** (שם) **דְּיֵשׁ לְהָקֵל [וּבְוַדַּאי דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה בִּמְקוֹם הַדְּחָק** וּדְלֹא כְּהַחַיֵּי אָדָם (שם)]: (ה) מָגֵן אַבְרָהָם וְחַיֵּי אָדָם (שם). **וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה שַּׁיָּךְ בָּזֶה חֲטָא דְּהָא אָנוּ מְצֻוִּין מִטַּעַם עַרְבוּת לִרְאוֹת שֶׁגַּם חֲבֵרוֹ בֶּן יִשְׂרָאֵל יַעֲשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְאִם יֶחְסַר לוֹ הֲרֵי הוּא כְּאִלּוּ חָסֵר לִי** וּמִטַּעַם זֶה אָנוּ יְכוֹלִין לְהוֹצִיא אֶחָד לַחֲבֵרוֹ בְּקִדּוּשׁ וְכַדּוֹמֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש בִּבְרָכוֹת פֶּרֶק ג׳ (סי׳ יג), וּנְהִי דְּחָטָא חֲבֵרוֹ מִתְּחִלָּה בָּזֶה שֶׁלֹּא קָנָה הָאַרְבָּעָה מִינִים מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ בְּיוֹם טוֹב לַעֲבֹר עַל שְׁבוּת שֶׁל דִּבְרֵיהֶם מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד שֶׁלֹּא קָנָה הֲלֹא הוּא מְחֻיָּב בְּעַצְמוֹ לִשְׁלֹחַ סְבִיבָיו עַל יְדֵי עַכּוּ״ם לְהַשִּׂיגוֹ וּמִמֵּילָא כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְחֻיָּב לְהַשִּׂיגוֹ כֵּן אֲנִי מְחֻיָּב לְהַמְצִיא לוֹ [וְאַךְ שֶׁהוּא יְשַׁלֵּם עֲבוּר הַשָּׁלִיחַ] וְאֵיךְ שַׁיָּךְ בָּזֶה חֲטָא, **וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב קְצָת, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ עִיּוּן בַּדָּבָר:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah